

Snus, snusliknande produkter och tuggtobak

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Sedan våren 2024 gäller nya regler för snus, snusliknande produkter och tuggtobak. Ta del av hur produkterna definieras och vad reglerna innebär.

Om lagstiftningen

På alla sidor om snus, snusliknande produkter och tuggtobak finns relevant lagstiftning samlad till höger. Där kan du klicka dig vidare och både få information om lagstiftningen och komma direkt till de olika lagarna och förordningarna. Den lagstiftning inom livsmedelsområdet som särskilt reglerar snus, snusliknande produkter och tuggtobak är främst:

- Livsmedelslagen (2006:804)
- Livsmedelsförordningen (2006:813)
- Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel
- Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2024:2) om snus, snusliknande produkter och tuggtobak

Vad är snus, snusliknande produkter och tuggtobak?

Med snus menas produkter som innehåller tobak och används i munnen, medan snusliknande produkter är produkter som används på ett liknande sätt som snus utan att innehålla tobak. Snusliknande produkter förekommer både med och utan nikotin. Tuggtobak är, som namnet antyder, tobak som är avsedd att tuggas och därefter placeras under läppen.

Snus, snusliknande produkter och tuggtobak är inte livsmedel enligt definitionen av livsmedel i artikel 2 i förordning (EG) nr 178/2002. Det innebär att EU-lagstiftningen inte kan tillämpas på dessa produkter. Vid exempelvis beslut behöver myndigheten använda de lagstöd som anges specifikt för produkterna i livsmedelslagstiftningen. Däremot har snus, snusliknande produkter och tuggtobak i 3 § livsmedelslagen jämförts med livsmedel som en lagteknisk lösning för att kunna tillämpa utvalda delar av livsmedelslagstiftningen på produkterna.

Vad omfattas av LIVSFS 2024:2?

LIVSFS 2024:2 gäller för snus, snusliknande produkter och tuggtobak när de är avsedda att tillhandahållas till konsumenter på den svenska marknaden. Det innebär att produkter som inte är avsedda för konsumenter på den svenska marknaden inte omfattas av föreskrifterna. Alla bestämmelser i föreskrifterna gäller inte för alla tre produkttyperna - snus, snusliknande produkter eller tuggtobak - utan det framgår av varje bestämmelse vilken eller vilka produkttyper som bestämmelsen omfattar.

Registrering av tillverkare av snus, snusliknande produkter och tuggtobak

Den som tillverkar snus, snusliknande produkter eller tuggtobak ska anmäla sina tillverkningsanläggningar för registrering hos kontrollmyndigheten. Se 17 § LIVSFS 2024:2. Betydande ändringar av verksamheten, inklusive nedläggning, ska meddelas kontrollmyndigheten, se 20 § LIVSFS 2024:2.

Begreppet "tillverkare" är inte definierat, varken i LIVSFS 2024:2 eller i livsmedelsförordningen (2006:813). Livsmedelsverkets uppfattning är att även den som utför en del av tillverkningen, exempelvis förpackning av snus i portionspåsar, skulle kunna betraktas som tillverkare.

Sanktionsavgifter

Det finns övergångsbestämmelser för kravet om anmälan av registrering av anläggningar för tillverkning av snusliknande produkter.

Övergångsperiod

Vad får snus, snusliknande produkter och tuggtobak innehålla?

I LIVSFS 2024:2 finns regler om ingredienser i snus, snusliknande produkter och tuggtobak. Alla bestämmelser gäller inte för alla tre produkttyper. I de fall det är relevant, anges det i bestämmelsen vilken eller vilka produkttyper som omfattas av den.

Alla ingredienser ska vara säkra

En av de bestämmelser som gäller för samtliga produkttyper är att de ingredienser som ingår i produkten inte får utgöra en risk för människors hälsa, undantagen är tobak och nikotin som regleras särskilt, se 3 § LIVSFS 2024:2. Den som tillverkar snus, snusliknande produkter eller tuggtobak behöver kunna visa att de ingredienser som används inte utgör en risk för människors hälsa.

Nya livsmedel

När det gäller ingredienser eller ämnen som betraktas som nya livsmedel, exempelvis CBD, så krävs det att de är godkända för användning i livsmedel för att de ska kunna ingå i snus eller tuggtobak. Se 6 § LIVSFS 2024:2.

För snusliknande produkter saknas särskilda bestämmelser om nya livsmedel. Endast ingredienser som är säkra får användas som ingrediens i snusliknande produkter. Se 3 § LIVSFS 2024:2.

Nya livsmedel

Hampaprodukter

Tillsatser och aromer

Endast de tillsatser som anges i bilagan till LIVSFS 2024:2 får ingå i snus och tuggtobak. Bilagan innehåller även villkor för användningen och de specifikationer som gäller för den aktuella livsmedelstillsatsen enligt förordning (EU) nr 231/2012 ska följas, se 4 § LIVSFS 2024:2.

Endast aromer som får användas i livsmedel får ingå i snus och tuggtobak i syfte att förändra lukt eller smak, se 5 § LIVSFS 2024:2.

För snusliknande produkter saknas särskilda bestämmelser om vilka tillsatser eller aromer som får ingå i produkten. Endast tillsatser och aromer som är säkra får användas som ingredienser i dessa produkter. Se 3 § LIVSFS 2024:2.

Tillsatser

Aromer

Främmande ämnen

Det finns gränsvärden för vissa främmande ämnen som gäller för snus, snusliknande produkter och tuggtobak. Se 8 § LIVSFS 2024:2. De ämnen som har gränsvärden är bly, vissa aflatoxiner och bens(a)pyren. När det gäller snus och tuggtobak finns även gränsvärden för tobaksspecifika nitrosaminer.

Ämnen som saknar gränsvärden får inte förekomma om de innebär en risk för människors hälsa. Se 3 § LIVSFS 2024:2.

Vatten som används vid framställning och beredning

Vatten som används vid tillverkning av snus, snusliknande produkter och tuggtobak ska uppfylla kraven i dricksvattenföreskrifterna LIVSFS 2022:12, se 7 § LIVSFS 2024:2. Det innebär i praktiken att vattnet ska vara hälsosamt och rent enligt 6 § LIVSFS 2022:12 och uppfylla kvalitetskraven i bilaga 1 i samma föreskrifter. Det är värt att notera att kravet om att skicka in en anmälan om registrering av dricksvattenanläggning enbart gäller för de som omfattas av LIVSFS 2022:12.

Vatten som är avsett att förtäras, betraktas som dricksvatten. Se 1 § LIVSFS 2022:12. Snus, snusliknande produkter och tuggtobak förtärs inte, och därmed omfattas det vatten som används vid tillverkningen av dessa produkter inte av LIVSFS 2022:12. Däremot ska kvalitetskraven i dricksvattenföreskrifterna (6 § LIVSFS 2022:12) uppfyllas för vatten som används vid tillverkningen av snus, snusliknande produkter och tuggtobak.

När ska lagstiftningen om dricksvatten tillämpas

Märkning av snus, snusliknande produkter och tuggtobak

Förpackningar med snus, snusliknande produkter och tuggtobak som levereras direkt till konsument ska märkas med uppgifter om:

- nettokvantitet,
- tillverkningsdag,
- förvaringsanvisning i de fall det har betydelse för hållbarheten, och
- namn och adress till tillverkaren, förpackaren eller säljaren. Adressen får ersättas med uppgift om tillverkarens, förpackarens eller säljarens webbplats eller telefonnummer inom Sverige.

Förpackningar med snus som levereras direkt till konsumenter ska vara försedda med beteckningen "snus". Det samma gäller för förpackningar som innehåller tuggtobak, med den skillnaden att sådana förpackningar ska vara försedda med beteckningen "tuggtobak". Beteckningarna får inte ersättas med varumärke, märkesnamn eller fantasinamn. Se 13 § LIVSFS 2024:2.

Snusliknande produkter som inte innehåller nikotin ska också ha en innehållsdeklaration där alla ingredienser som ingår i produkten ska anges i fallande viktordning. Se 14 § LIVSFS 2024:2.

Snusliknande produkter som innehåller nikotin behöver däremot varken beteckning eller ingrediensförteckning, de ska dock märkas med de uppgifter som krävs i 12 § LIVSFS 2024:2.

Det kan vara värt att nämna att det finns ytterligare märkningsregler för tobaksfria nikotinprodukter i annan lagstiftning.

Annan lagstiftning som berör snus, snusliknande produkter och tuggtobak

Den märkning som ska finnas på produkten enligt 12-14 §§ LIVSFS 2024:2 ska anges på svenska. Annat språk får användas om språket endast obetydligt skiljer sig från svenska. Se 15 § LIVSFS 2024:2. För bedömning av om språket endast obetydligt skiljer sig från svenska kan man använda sig av den vägledning som finns för språk vid märkning av livsmedel.

Informationen ska vara på svenska

Övergångsperiod

LIVSFS 2024:2 reglerar inte vilket format som ska användas för att ange produktens tillverkningsdatum. För att uppgiften om tillverkningsdag ska vara lätt att förstå för konsumenten rekommenderar Livsmedelsverket att datumet anges med dag, månad och år i nämnd ordning. Månad kan anges med siffror, månadens hela namn i bokstäver eller med de tre första bokstäverna i månadens namn. Om omvänd ordning används, det vill säga år, månad och dag, bör året anges med fyra siffror.

Exempel på hur tillverkningsdag kan anges

12 11 24

12 nov 2024

2024-11-12

Lokaler, utrustning, faroanalys och spårbarhet

När det är nödvändigt för att upprätthålla en tillfredställande hygien ska vissa av de allmänna hygienreglerna i förordning (EU) nr 852/2004 följas vid tillverkningen av snus, snusliknande produkter eller tuggtobak. Dessa är specificerade i 9 § LIVSFS 2024:2.

Grundförutsättningar – allmänna hygienkrav

När det är nödvändigt för att uppfylla kraven i LIVSFS 2024:2, ska den som tillverkar snus, snusliknande produkter och tuggtobak inrätta, genomföra och upprätthålla ett eller flera permanenta förfaranden grundade på HACCP-principerna. Se 10 § LIVSFS 2024:2. Dessa förfaranden ska dokumenteras och

dokumentationen ska hållas aktuell. Dokumentation och journaler ska bevaras under lämplig tid.

HACCP och flexibilitet

Material och produkter som kommer i kontakt med snus, snusliknande produkter och tuggtobak ska uppfylla de krav på sammansättning och egenskaper som gäller för material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel, se 11 § LIVSFS 2024:2.

Kontaktmaterial

Snus, snusliknande produkter och tuggtobak ska vara spårbara. Samma sak gäller för de ingredienser som producenter av dessa produkter använder i tillverkningen av dem. Spårbarhetskraven liknar dem för livsmedel och innebär att det ska finnas spårbarhet ett steg bakåt och ett steg framåt, dock inte till konsumenter. Se 16 § LIVSFFS 2024:2.

Spårbarhet

Övergångsperiod

LIVSFS 2024:2 trädde i kraft den 1 april 2024. För att ge de verksamhetsutövare som ska anmäla sina anläggningar för registrering tid att få kännedom om bestämmelserna och anmäla sina anläggningar finns en övergångsperiod för när bestämmelserna om kravet om anmälan om registrering ska tillämpas. Senast den 1 oktober 2024 ska samtliga verksamheter som omfattas av kravet ha anmält sina anläggningar för registrering hos sin kontrollmyndighet. Ingen ny anmälan krävs för anläggningar som registrerats enligt tidigare föreskrifter om snus och tuggtobak.

Förpackningar med snusliknande produkter som har släppts ut på marknaden, eller märkts, före den 1 oktober 2024 och inte överensstämmer med 12, 14 och 15 §§ LIVSFS 2024:2 får fortsatt tillhandahållas konsumenter på den svenska marknaden till dess att lagren tar slut.

Snus eller tuggtobak som innehåller titandioxid (E 171) får tillhandahållas konsumenter på den svenska marknaden till dess att lagren tar slut, under förutsättning att de har släppts ut på marknaden eller förpackats före den 1 oktober 2024.

Övrig lagstiftning som berör snus, snusliknande produkter och tuggtobak

Regler för tobak och liknande produkter finns även i annan lagstiftning, exempelvis tobakslagstiftningen samt lagstiftningen om tobaksfria nikotinprodukter. Där regleras bland annat åldersgränser, varningsmärkning och halter av vissa ämnen liksom innehållsförteckning för tobaksfria nikotinprodukter. För mer information, kontakta Folkhälsomyndigheten.

Senast uppdaterad 14 november 2024 Ansvarig grupp ROR_DK